

– одна з них орієнтована на спосіб висловлювання, характерний для МП, і використовується при передачі загальних лексико-граматичних елементів МКП, а інша орієнтована на специфіку збереження особливостей вихідної форми висловлювання при передачі портретної характеристики людини.

Тому оцінюючи адекватність відтворення портретного дискурсу і вербалізацію МКП засобами МП у ТП, головними критеріями слід вважати не лише дотримання форм висловлення МО та норм їх передачі МП, а й відтворення образної характеристики людини зі збереженням інформаційних компонентів та збереження національно-історичного колориту.

Таким чином, дослідження репрезентації МКП на всіх рівнях мовної структури є однією з умов адекватного відтворення МКП у ТП. При чому вагомим є розуміння авторського бачення феномена «портрет», – МКП як форми його лінгвокультурної фіксації, з метою адекватного відтворення його специфіки під час перекладу. **Перспективною** дослідження ми вважаємо вивчення технології перекладу «портретної» лексики у складі сталих виразів, а також вивчення алгоритму репрезентації МКП як міжрівневої одиниці перекладу – транслятеми.

Отже, **висновками** даної статті є визначення основних парадигматичних підходів до аналізу німецькомовних художніх творів та їх перекладів, а саме – антропоцентрична, когнітивно-дискурсивна, лінгвокультурологічна й перекладознавча парадигми, що зумовлюють й методика дослідження вищезазначеного феномену в цілому.

Література

Лакофф Дж. Женщина, огонь и опасные вещи : Что категории языка говорят нам о мышлении / Пер. с англ. И. Б. Шатуновского / Дж. Лакофф, М. – М. : Языки славянской культуры, 2004. – 792 с. Латышев Л. К. Технология перевода. Уч. Пособие по подготовке переводчиков (с нем. яз.) / Л. К. Латышев. – М. : НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001. – 280 с. Львовская З. Д. Современные проблемы перевода / З. Д. Львовская. – М. : URSS, 2007. – 220 с. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава : Довкілля – К., 2006. – 716 с. Синиця А. С. Концепція «мовної гри» Л. Вітгенштейна / А. С. Синиця. Актуальні проблеми духовності: збірник наукових праць. Вип. 9 / М-во освіти і науки України, Криворізький держ. пед. ун-т ; відп. ред. Я. В. Шрамко. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2008. – 401 с. Федоров А. В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы). Учеб. Пособие / А. В. Федоров ; 5-е изд. — СПб. : Филологический факультет СПбГУ; М. : ООО «Издательский Дом «ФИЛОЛОГИЯ ТРИ», 2002. – 416 с.

УДК 811.111:81'37

ЗИНЧЕНКО А. В.

(Сумський державний університет)

КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ВПЛИВУ В АНАЛІТИЧНИХ СТАТТЯХ: ФУНКЦІЇ КВАНТИТАТИВІВ

У роботі здійснено спробу осмислити поліфункціональність квантитативів на матеріалі текстів англомовного публіцистичного дискурсу, виявити комунікативні стратегії і тактики, спрямовані на реалізацію прагматичних цілей аналітичної статті. Виокремлено стратегії інтродукції, пояснення та оцінки. Проаналізована функція квантитативів як інструментів актуалізації їх тактик.

Ключові слова: комунікативна стратегія і тактика, квантитативи, аналітична стаття, маніпулятивний вплив.

Zinchenko A. V. Functions of quantitative units in English publicistic texts. В работе делается попытка осмыслить полифункциональность квантитативов на материале текстов англоязычного публицистического дискурса, определить коммуникативные стратегии и тактики, нацеленные на реализацию прагматических целей дискурсивных текстов. Выделены стратегии интродукции, объяснения и оценки. Проанализирована функция квантитативов в качестве инструментов актуализации их тактик.

Ключевые слова: коммуникативная стратегия и тактика, квантитативы, аналитическая статья, манипулятивное воздействие.

Zinchenko A. V. Quantitative Units Functions in English Publicistic Texts. The article deals with the interpretation of quantitative units in the texts of English publicistic discourse. The communicative strategies and tactics are being considered. The survey singles out the strategies of introduction, explanation and assessment. The research gives the analysis of quantitative units functions within the communicative tactics implementation.

Key words: communicative strategy and tactic, quantitative units, analytical article, manipulative impact.

Вектор антропоцентричності, який превалує у лінгвістичних дослідженнях сучасності, поміщає у фокус філологічних розвідок мовну особистість реципієнта. У науковій картині світу базовими проблемами стали дослідження мовленнєвих актів, їх поліаспектність, зміст. Наразі значна увага приділяється прагматичній стороні комунікації, що надало якісно нового характеру лінгвістичним розвідкам та вивченню категорії квантитативності зокрема.

Зосередженість наукових студій на розгляді мови як інструменту впливу на свідомість адресата зумовлено загальним спрямуванням сучасної лінгвістики на векторі антропоцентризму, «вивищення людини в процесі спілкування, розгляд мовних явищ як невіддільної й органічної складової людського розуму, взаємопов'язаної з іншими когнітивними, психічними, вольовими структурами і процесами» [Бацевич 2010, с. 5].

Філологічні наукові доробки, які розглядають публіцистичний дискурс, підкреслюють необхідність використання широкого спектру мовних засобів для успішної реалізації прагматичних аспектів. Квантитативні одиниці апелюють не лише до фактологічної сторони публіцистичного тексту, але також несуть смислове та емоційне навантаження, сприяючи адекватній інтерпретації тексту та, як наслідок, успішному формуванню системи поглядів та соціальної поведінки реципієнтів.

Об'єктом дослідження є англomовні екстеріоризатори кількості, а **предметом** – аналіз їх дієвості та функціональності в англomовному публіцистичному дискурсі. У наукових доробках, присвячених дослідженню категорії кількості, питання реалізації прагматики газетних статей завдяки квантитативам все ще залишається лакунарним, що визначає **новизну** представленої роботи.

Інтерес до вивчення прагматичних аспектів актуалізаторів кількості детермінує **мету та завдання** дослідження: 1) ідентифікувати характер уживання квантитативних одиниць; 2) дати пояснення залежності їх узусу від стилю та жанру тексту; 3) прокоментувати динамічну еволюцію квантитативів із урахуванням засад класичної лінгвістики та положень сучасної комунікативної парадигми.

Результатом когнітивної діяльності людини виступає пізнання та омовлення отриманих результатів. Категорія кількості займає значне місце у створеній концептуальній картині світу. Ця категорія охоплює ряд субкатегорій (одичності :: множинності, дискретності :: недискретності, точності :: неточності та ін.), зміст яких проявляється у засобах лінгвальної екстеріоризації [Єгорова 2009, с. 250]. Мова виступає постійним джерелом засобів матеріалізації об'єктивної кількості, закріплюючи за кожною із її субкатегорій власний ряд мовних знаків для вербалізації отриманих людиною знань про кількість.

Мовна категорія кількості представлена комплексом різнорівневих маркерів, чие семантичне наповнення співвідноситься із поняттям про кількість. Чільне місце серед полівекторних вербалізаторів кількості посідають числівники, оскільки вони маркують поняття точних кількісних меж об'єктивної реальності. Потрапляючи у контекст мовленнєвої інтеракції, вербалізатори точної кількості, як і інші мовні одиниці, модифікуються та набувають здатності об'єктувати у мові апроксиматичну та невизначену кількість [Швачко 2007, с. 16].

Унаслідок семантичних девіацій квантитативні одиниці (КО) позначають якісні ознаки реального світу, що об'єктивується у ряді фразеологічних одиниць. Вступаючи у комбінаторні відношення та зазнаючи стилістичного тяжіння, КО окрім базових квантитативної, нумеральної та дименціональної, виконують функцію експресивності, що вказує на інтенції адресанта та вербалізують його вплив на поведінку адресата.

На комунікативному рівні квантитативи завдяки своїй поліфункціональності виступають ефективними актуалізаторами певного прагматичного заряду повідомлення. Використовуючи креативні резерви мови, її динамізм та адаптивність, КО мають свій статус

в омовленні публіцистичного дискурсу.

Основою селективного використання релевантних мовних засобів та конструктивів автором публіцистичних текстів у процесі комунікації виступає комунікативна інтенція як «превербальний, осмислений намір мовця», що формує стратегічну програму мовлення та мотивує мовленнєвий акт [Bednarek 2006, с. 123]. За відсутності безпосереднього зворотного зв'язку між адресантом та адресатом, комунікативні стратегії стають механізмом, який забезпечує досягнення прагматичних інтенцій мас-медійного тексту. Комунікативна стратегія та тактика являють собою певну схему, побудовану адресантом задля досягнення комунікативної мети та розраховані на певний перлокутивний ефект [Белова 2004, с. 12].

Аналітичні статті (АС) відрізняються від інших типів публіцистичних текстів спрямованістю на інтерпретацію подій як такі, що поєднують засоби повідомлення та впливу [Добросклонская 2005, с. 122]. Декодуючи текст АС, читач реконструює суб'єктивну реальність на основі створеного автором повідомлення, таким чином осягаючи природу об'єктивної дійсності. При цьому оцінно-емотивна складова змісту, що пов'язана з функцією впливу, набуває найбільшого акценту.

Вплив на реципієнта публіцистичного повідомлення здійснюється за допомогою мовних засобів у поєднанні з прийомами представлення та структурування інформації, організації тексту, які визначаються як маніпулятивні стратегії. Комунікативні стратегії, співвідносячись із змістом АС, активують відповідні фрейми як засоби збереження та інтерпретації інформації, закладеної в текстах. Стратегічні тактики детермінують статус КО у зазначених текстах.

Англомовні публіцистичні тексти акумулюють стратегії інтродукції, пояснення та оцінки. Тактики безпосередньо забезпечують їх ефективну реалізацію та обумовлюють підбір квантитативів. У мовленні КО завдяки своїй поліфункціональності сприяють реалізації прагматичних цілей АС, що забезпечило їм чільне місце серед арсеналу мовних засобів реалізації комунікативного впливу [Єгорова 2013, с. 33].

Інтродуктивна стратегія передбачає представлення головної теми статті та надання базової інформації з метою привернути увагу читача до хронотопу та оцінки події. У вступному блоці спрацьовує тактика конкретизації. Ця тактика фокусує когнітивну діяльність реципієнта у визначеному руслі та вказує на звуження інформаційного обсягу з метою визначення читачем змісту повідомлення та отримання точної інформації із заголовку. У назвах АС квантитативні одиниці можуть бути представлені номінаціями точної кількості (*Two Black Americas* (Robinson 2008), *\$ 60 Billion* (Leonhardt 2010), *Behind The 47% Talking Point* (Leonhardt 2010)); приблизної (*A Few Days Off School Won't Ruin an Education* (Russel 2014), *Death or Retirement: Pope Francis Gives Him Two or Three Years* (Willan 2014)) та актуалізаторами множинності (*Muslims, Mormons And Liberals* (Stephens 2012), *A Market Punishing To Mothers* (Leonhardt 2010), *U. S. Leaders, Racial Epithets Better Unsaid* (Tucker 2006)). Використання квантитативів у назві статті спрямоване на запевнення читача у правдивості поданих даних.

Прагматична інтенція основної частини АС як аргументативного блоку, полягає у формуванні читачем певного уявлення про конкретний предмет реального світу на базі авторської інформації. Пояснювальна стратегія, реалізуючись у адекватній подачі автором омовлених результатів пізнання, сприяє комунікативному впливу. Подання фактологічної інформації у тексті АС та подальше коментування, окреслене набором певних тактик, схиляє читача до соціальної позиції, яку лобіює автор.

Пояснювальна стратегія реалізується за допомогою тактики аналогії, яка об'єктивується у вживанні низки різних стилістично маркованих одиниць із квантитативною семантикою. Образність кількісної лексики реалізується та об'єктивується через стилістичні фігури мовлення, у рамках яких квантитативи демонструють здатність набувати вторинних значень як результатів семантичної деривації від первинних [Єгорова 2011, с. 17]. Мовні засоби із

квантитативною семантикою, використані у публіцистичному тексті, реалізуючись у низці стилістично забарвлених одиниць, виконують експресивну функцію та є запорукою успішної реалізації дискурсивних маніпулятивних стратегій та тактик: *It doesn't matter that the Evel Knievel theory of fiscal stimulus isn't going to make it over the Snake River Canyon of debt* (Stephens 2012), *There are steps that can help. Universal preschool programs — like the statewide one in Oklahoma — would make life easier for many working parents* (Leonhardt 2010), ... *how many millions of Americans think ... which threatens the whole family of man ... // ... can't respond to the humanity of the faces ...* (Kennicott 2012). Пояснювальна стратегія орієнтована на максимальне порозуміння між читачем та автором у конситуації. Адресант у своєму повідомленні оперує образами близькими та знайомими адресатові задля досягнення стратегічної цілі та з метою переконати читача у вірності власних коментарів щодо референтів.

Маніпулятивні можливості АС закладені саме у селективному використанні мовних засобів з метою прихованого впливу на адресата потрібним чином. Вербальні засоби, які збуджують емоційні реакції реципієнта і викликають відповідні дії, перетворюються на маніпулятивні компоненти і реалізують маніпулятивні можливості повідомлення [Зірка 2005, с. 20].

Категорії «кількість» та «якість» мають універсальний характер. Оскільки чуттєво-предметна діяльність індивіда спрямована на конкретно виражену в квалітативному різноманітті систему об'єктів дійсності з певними у даній ситуації квантитативними характеристиками, то формою вираження згаданих категорій виступають кількісно-якісні відношення [Баранова 2007, с. 87]. АС, подаючи та інтерпретуючи фрагменти суспільного життя, безпосередньо пов'язана з аксіологією, а позитивна / негативна оцінка є базовою тактикою оцінної стратегії.

Беручи до уваги комунікативну навантаженість АС, текст має не просто повідомляти та грубо нав'язувати авторську думку, але чинити вплив на когніцію адресата через створення позитивних асоціацій та образів. Ефективною у реалізації комунікативного впливу виступає тактика позитивної оцінки: *That's my theory for why South Carolina gave Newt Gingrich his big primary win on Saturday* (Stephens 2012), *In June 2007, Russian interior ministry agents raided the offices of Hermitage Capital, which had once been the largest foreign investor in Russia until its founder, William Browder, was declared persona non grata in 2006 ...* (Stephens 212), *In her memoir "No Higher Honor," Ms. Rice recalls some of the events leading up to Mr. Bush's best and bravest decision* (Stephens 2012).

Висновки: категорія кількості, репрезентована субкатегоріями точної, неточної та апроксиматичної кількості, вербалізується рядом мовних одиниць. Поліфункціональність кількісних одиниць у мові забезпечує їх статус у мовленні задля реалізації комунікативного ефекту. Квантитативи різнорівневого представлення постають ефективним інструментом актуалізації тактик та стратегій комунікативного впливу у публіцистичному дискурсі. **Перспективу** подальшого дослідження вбачаємо у вивченні поліфункціональності квантитативів та їх статусу в реалізації інформативної стратегії та тактик впливу на матеріалі публіцистичного дискурсу.

Література

- Баранова С. В. Кількісно-якісне словосполучення як результат категоризації об'єктів оточуючої дійсності / С. В. Баранова // Вісник СумДУ. Сер. «Філологічні науки». – 2007. – № 2. – С. 87–93. Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики : [монографія] / Ф. С. Бацевич. - Львів : ПАІС, 2010. - 336 с. Белова А. Д. Комунікативні стратегії і тактики: проблеми систематики / А. Д. Белова // Мовні і концептуальні картини світу: Зб. наук. праць. – К.: Логос, 2004. – Вип.10. – С. 11–16. Добросклонская Т. Г. Вопросы изучения медиа-текстов (опыт исследования современной английской медиаречи) / Т. Г. Добросклонская. – М.: Эдиториал УРСС, 2005. – 288 с. Єгорова О. І. Лінгвопрагматична актуалізація кількості в текстах політичного дискурсу (на матеріалі інавгураційних промов Б. Обама) / О. І. Єгорова, А. В. Зінченко // Філологічні трактати. - 2013. - Т.5, №2. - С. 32 - 37. Єгорова О. І. Статус лексико-семантичної групи (ЛСГ) невизначено-кількісних субстантивів англійської мови / О. І. Єгорова, А. В. Кальченко // Матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів факультету іноземної філології та соціальних комунікацій, Суми, 18 - 23 квітня, 2011р. / Відп. за вип. В. В. Опанасюк. - Суми : СумДУ, 2011. - Ч.1. - С. 17 - 18. Єгорова О. І. Лексико-морфологічні засоби екстеріоризації неточної кількості в англомовному дискурсі / О.І.Єгорова // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2009. – № 5. – С. 250-252. Зірка В. В. Мовна парадигма маніпулятивної гри в рекламі: автореф. дис. на

здобуття наук. ступеня докт. філол. наук: 10.02.02. "Російська мова" / В. В. Зірка. – К., 2005. – 32 с. Швачко С. О. Екстеріоризація пізнавального процесу / С. О. Швачко // Засоби квантифікації: лінгвокогнітивні аспекти: Монографія - Суми: Вид-во СумДУ, 2007. - С. 14 - 21. Bednarek M. Evaluation in Media Discourse: Analysis of the Newspaper Corpus / M. Bednarek. – Continium International Publishing Group, 2006. - 253p. Kennicott Ph. A Moral Examination [Електронний ресурс] / Kennicott Ph.. – Режим доступу до сайту: <http://www.pulitzer.org/files/2013/criticism/01kennicott.pdf>. Leonhardt D. \$ 60 Billion. [Електронний ресурс] / Leonhardt D. – Режим доступу до сайту: <http://www.pulitzer.org/archives/9131>. Leonhardt D. Behind the 47% Talking Point. [Електронний ресурс] / Leonhardt D. – Режим доступу до сайту: <http://www.pulitzer.org/archives/9136>. Leonhardt D. A Market Punishing To Mothers. [Електронний ресурс] / Leonhardt D. – Режим доступу до сайту: <http://www.pulitzer.org/archives/9146>. Russel J. A Few Days Off School Won't Ruin an Education. [Електронний ресурс] / Russel J. – Режим доступу до сайту: <http://www.thetimes.co.uk/tto/opinion/columnists/article4155925.ece>. Robinson E. Two Black Americas. [Електронний ресурс] / Robinson E. – Режим доступу до сайту: <http://www.pulitzer.org/archives/8287>. Stephens B. Muslims, Mormons And Liberals. [Електронний ресурс] / Stephens B. – Режим доступу до сайту: <http://www.pulitzer.org/files/2013/commentary/07stephens.pdf>. Stephens B. The GOP Deserves To Lose. Stephens. [Електронний ресурс] / Stephens B. – Режим доступу до сайту: <http://www.pulitzer.org/files/2013/commentary/01stephens.pdf>. Stephens B. Russia's Steve Biko. [Електронний ресурс] / Stephens B. – Режим доступу до сайту: <http://www.pulitzer.org/files/2013/commentary/03stephens.pdf>. Stephens B. Anyone But Condi. [Електронний ресурс] / Stephens B. – Режим доступу до сайту: <http://www.pulitzer.org/files/2013/commentary/04stephens.pdf>. Tucker C. U. S. Leaders, Racial Epithets Better Unsaid. [Електронний ресурс] / Tucker C. – Режим доступу до сайту: <http://www.pulitzer.org/archives/7102>. Willan P. Death or Retirement: Pope Francis Gives Him Two or Three Years. [Електронний ресурс] Willan P. – Режим доступу до сайту: <http://www.thetimes.co.uk/tto/faith/article4180626.ece>

УДК 811.111

ІРЧИШИНА М.В.

(Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара)

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПОНЯТТЯ «PARTICIPLE»

У статті розглядається та оцінюється адекватність різних варіантів інтерпретації поняття «participle». Визначено невідповідність найбільш розповсюджених варіантів репрезентації. Запропоновано термін «партицип» як найбільш відповідний до поняття «participle».

Ключові слова: дієприкметник, дієприкметниковий зворот, партицип, інтерпретація, адекватність.

Ирчишина М.В. Особенности интерпретации понятия «participle». В статье рассматривается и оценивается адекватность различных вариантов интерпретации понятия «participle». Определено несоответствие наиболее распространенных вариантов репрезентации. Предложен термин «партицип» как наиболее соответствующий понятию «participle».

Ключевые слова: причастие, причастный оборот, партицип, интерпретация, адекватность.

Irchyshyna M.V. Peculiarities of interpretation of the concept «participle». The relevance of various ways of interpretation of the notion «participle» is being considered and evaluated in this article. Discrepancy of the most common versions of representation is defined. A new term for interpretation the concept «participle» is suggested.

Key words: participle, participle phrase, interpretation, relevance.

Незважаючи на здобутий досвід у вивченні частиномовної класифікації та пройдений шлях у встановленні граматичної номенклатури, і до сьогодні ведуться дискусії щодо адекватності ототожнення понять «дієприкметник», «причастие» (рос.) та «participle» (англ.). Традиційно, ці терміни використовуються для позначення конструкції, що складається з *participle I (writing, looking)*, який також називають *present participle* або *participle II (beaten, given)*, також *past participle* із залежними від них словами. Наприклад: *There's a woman crying her eyes out over there. I found him sitting at a table covered with papers.* **Метою** представленої статті є доведення неможливості використання реалій української або російської граматичної термінології для позначення такого унікального явища англійської мови як «participle». **Завданням** даної роботи є винайдення способу адекватного варіанту репрезентації поняття «participle» та «participle clause» в найрозповсюдженіших україно- та російськомовній навчальній літературі. **Предметом дослідження** є варіанти репрезентації унікального поняття «participle» та «participle phrase» в україно- та російськомовних